

Spis treści

Autorzy	V
Spis treści	VII
Słowo wstępne	XV
Od redaktora	XIX
Wykaz skrótów	XXI
Bibliografia	XXV
Orzecznictwo	XXXI

Rozdział I. Między ustami a brzegiem pucharu... gdzie jest pomoc państwa? Definicja pomocy państwa w świetle orzecznictwa

ETS-u (Bartłomiej Kurcz)	1
1. Wprowadzenie	2
2. Selektowna korzyść	2
2.1. Pewność wystąpienia korzyści	3
2.2. Test prywatnego inwestora lub wierzyciela	5
2.3. Selektowność a środki natury ogólnej	9
3. Interwencja państwa przy użyciu zasobów państwowych	11
4. Wpływ środka pomocowego na wymianę handlową między państwami członkowskimi	14
5. Konkluzje	15

Rozdział II. Małe (i średnie) jest piękne... O stosowaniu komisyjnej definicji małych i średnich przedsiębiorstw w dziedzinie pomocy państwa (Kamila Skowrya)

ETS-u (Kamila Skowrya)	17
1. Wprowadzenie	17
2. Pierwsza definicja MŚP z Zalecenia 96/280/WE	18
3. Obecnie obowiązująca definicja MŚP (Zalecenie 2003/361/WE)	20
3.1. Próg liczby osób zatrudnionych	21
3.2. Pułapy finansowe	22
4. Definicja przedsiębiorstwa – obliczanie danych i relacje z innymi podmiotami	23
4.1. Przedsiębiorstwa niezależne	24
4.2. Przedsiębiorstwa partnerskie	25
4.3. Przedsiębiorstwa związane	27
5. Problemy i niedogodności typowe dla MŚP jako wyznacznik konieczności pomocy państwa	28
5.1. Decyzje Komisji oceniające niezależność MŚP	29
5.1.1. Decyzje negatywne	29
5.1.2. Decyzje o wszczęciu postępowania określonego w art. 88 ust. 2 TWE	32

5.1.3. Decyzje pozytywne	36
5.2. Orzecznictwo	38
6. Ocena prawna i polityczna	41
6.1. Problem „strategicznego” stosowania definicji.	42
6.2. Zmiany pułapów i progów	42
Rozdział III. Przywilej nielicznych? Pomoc regionalna na wspieranie	
rozwoju gospodarczego niektórych regionów UE	
<i>(Agnieszka Drzewoska)</i>	45
1. Wprowadzenie	45
2. Podstawy dopuszczalności pomocy regionalnej: ogólne	
postanowienia Traktatu oraz ich uszczegółowienie w innych	
źródłach prawa	47
3. Podstawowe kryteria zgodności proponowanego środka pomocy	
regionalnej z Wytycznymi 2007–2013	48
3.1. „Mapy regionalne”: regiony kwalifikujące się do pomocy	
regionalnej oraz intensywność pomocy	49
3.1.1. Regiony kwalifikujące się do objęcia pomocą oraz	
intensywność pomocy w Polsce	52
3.2. Zasięg sektorowy Wytycznych 2007–2013	53
3.3. Beneficjenci	57
3.4. Na jakie cele dozwolona jest pomoc regionalna?	57
3.5. Jakie koszty mogą zostać objęte pomocą regionalną	
(z wyszczególnieniem korzystniejszych uregulowań dla małych	
i średnich przedsiębiorstw)?	59
3.6. Kumulacja pomocy	62
3.7. Efekt zachęty	63
3.8. Utrzymanie inwestycji i miejsc pracy w regionie	64
3.9. Wkład beneficjenta w finansowanie inwestycji	64
3.10. Pomoc dla nowoutworzonych przedsiębiorstw	65
3.11. Pomoc operacyjna	67
3.12. Uwagi końcowe dotyczące ogólnych warunków	
dopuszczalności określonych w Wytycznych 2007–2013	69
4. Zasady szczególne dla dużych projektów inwestycyjnych	70
4.1. Potrzeba wprowadzenia zasad szczególnych dla dużych	
projektów inwestycyjnych	70
4.2. Pojęcie „duży projekt inwestycyjny” oraz „jednostkowy	
projekt inwestycyjny”	71
4.3. Korekta dopuszczalnego pułapu (intensywności) pomocy	
dla dużych projektów	76
4.4. Próg indywidualnego zgłoszenia do Komisji	77
4.5. Testy rynkowe	78
4.5.1. Ocena udziałów w rynku	83
4.5.1.1. Odnośny produkt	84
4.5.1.2. Odnośny rynek produktowy	86
4.5.1.3. Rynki geograficzne	89
4.5.2. Ocena sytuacji strukturalnej rynku oraz zdolności	
produkcyjnych projektu	91

4.6. Inne elementy oceny dużych projektów inwestycyjnych podlegających obowiązkowi indywidualnego zgłoszenia i odpowiadające im wymagane zobowiązania ze strony państw członkowskich	93
4.7. <i>Ex post</i> monitoring	94
5. Rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych	95
5.1. Uwagi ogólne	95
5.2. Podstawowe warunki kwalifikujące instrumenty do wyłączenia	96
5.3. Szczegółowe warunki zgodności z uregulowaniami dotyczącymi pomocy regionalnej – zmiany w odniesieniu do Wytucznych 2007–2013 oraz Rozporządzenia 1628/2006	99
5.4. Brak bonusów regionalnych dla innych instrumentów pomocowych	102
6. Podsumowanie	103
Rozdział IV. Na jednym jada wozie...? Relacja pomiędzy pomocą państwa a polityką spójności (Rafał Janas)	105
1. Podstawowe cele polityki spójności a pomoc państwa	105
1.1. Podstawowe formy realizacji polityki spójności – Fundusze Strukturalne oraz Fundusz Spójności	106
1.2. Zasady wdrażania funduszy	107
1.3. Programy Operacyjne	108
2. Zapewnienie koordynacji między politykami	108
2.1. Uwagi wstępne	108
2.2. Trwałość efektów polityk	109
2.3. Różnice podejść pomiędzy politykami	110
3. Koordynacja pomiędzy politykami	111
3.1. Problemy praktyczne	111
3.2. Obowiązek zwrotu pomocy	112
4. Komplementarność czy prymat? Postanowienia harmonizujące polityki	114
5. Cele pośrednie obu polityk	115
6. Trwałość i efektywność interwencji	117
7. Struktura wdrażania funduszy	119
8. Kształtowanie „wspólnotowej polityki gospodarczej”	119
9. Pomoc państwa i polityka spójności a światowy kryzys gospodarczy	121
10. Kwestia stosowności obu polityk w państwach trzecich	123
11. Procedura podejmowania decyzji odnośnie pomocy państwa	124
12. Perspektywy pomocy państwa i polityki spójności	125
13. Efektywna ochrona prawna	126
14. Podsumowanie	128
Rozdział V. Jak astronomowi teleskop? Pomoc państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (Bartłomiej Kurcz)	131
1. Wprowadzenie	131
2. Analiza ekonomiczna – test bilansujący	132

2.1. Ukierunkowanie pomocy na nieprawidłowość w funkcjonowaniu rynku	133
2.2. Stosowność pomocy państwa jako instrumentu wsparcia	140
2.3. Efekt zachęty, niezbędność wsparcia i proporcjonalność pomocy	141
2.4. Analiza zakłócenia konkurencji i wymiany handlowej	143
2.5. Wynik testu bilansującego	145
3. Pozostałe przepisy wspólnotowych Zasad ramowych na działalność B&R&I – uwagi i kontrowersje	145
3.1. Co jest pomocą państwa w dziedzinie B&R&I?	146
3.2. Która pomoc jest zgodna ze wspólnym rynkiem w dziedzinie B&R&I?	149
4. Ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń grupowych a B&R&I	152
5. Konkluzje	153
Rozdział VI. Jak trwoga to do... państwa po pieniądze. Komu pomaga pomoc państwa na ratowanie i restrukturyzację przedsiębiorstw? (Agata Mazurkiewicz-Gorgol)	157
1. Wprowadzenie	157
2. Geneza pomocy na restrukturyzację	158
3. Zasady udzielania pomocy na ratowanie i restrukturyzację	161
3.1. Beneficjenci	162
3.2. Pomoc na ratowanie czy na restrukturyzację przedsiębiorstwa?	164
3.3. Pomoc na restrukturyzację	167
3.4. Unikanie zbyt dużego zakłócenia konkurencji	170
3.5. Udział własny	172
3.6. Realizacja planu, nadużycie pomocy	176
3.7. Zasada „pierwszy i ostatni raz”	177
4. Restrukturyzacja czy prywatyzacja?	178
5. Ekonomiczne uzasadnienie	179
6. Restrukturyzacja w czasach kryzysu	184
7. Podsumowanie	186
Rozdział VII. Zanieczyszczającemu dziękujemy. Pomoc państwa na finansowanie energii o niskiej emisji CO₂ (Bartłomiej Gruba)	189
1. Wstęp	189
2. Przesłanki dla udzielania pomocy	192
2.1. Koszty społeczne zanieczyszczeń środowiska a koszty prywatne	192
2.2. Zasada zanieczyszczający płaci i jej umocowanie w Traktacie	193
2.3. Przepisy dotyczące pomocy państwa w Traktacie	194
2.4. Stan „niewydolności/niedoskonałości rynku” warunkiem udzielania pomocy	194
3. Zachowanie zasad konkurencji	196
3.1. Efekt zachęty i konieczność użycia pomocy	196

3.2. Proporcjonalność pomocy – zasada kosztów dodatkowych	196
3.3. Bilansowanie efektu środowiskowego pomocy i zakłóceń konkurencji	198
4. Główne metody udzielania pomocy państwa na energię odnawialną a dotychczasowa praktyka Komisji Europejskiej w ocenie wybranych programów pomocowych	199
4.1. Pomoc inwestycyjna a pomoc operacyjna	199
4.2. Pomoc w systemie certyfikatów	205
5. Wnioski	207
Rozdział VIII. Schylek węgla, niech żyje węgiel! Pomoc państwa dla górnictwa węgla kamiennego (Krzysztof Bolesta)	209
1. Od rynku do pomocy	209
2. Koniec węgla? – ostatnia decyzja w ramach EWWiS	210
3. „Big Bang 2004” – powrót węgla do UE	212
4. Inny Traktat – te same potrzeby – Rozporządzenie 1407/2002	213
5. Wysychający strumień – Rozporządzenie 1407/2002 w praktyce	216
6. Kolejny zmierzch węgla? – pomoc państwa czy rynek?	217
7. Jeśli nie rynek, to co? – problem podstawy prawnej	218
7.1. Usługi w ogólnym interesie gospodarczym	218
7.2. Pomoc regionalna	221
7.3. Pomoc na zatrudnienie	221
7.4. Pomoc na ochronę środowiska	222
8. Podstawy się zmieniają – węgiel zostaje	223
Rozdział IX. Poproszę bilet... na koszt państwa. Pomoc państwa a rekompensata za usługi o charakterze powszechnym w transporcie drogowym (Mikołaj Stasiak)	225
1. Wstęp	225
2. Rekompensata za usługi o charakterze powszechnym a pomoc państwa	227
2.1. Rekompensata jako selektywna ekonomiczna korzyść	227
2.1.1. Obowiązek świadczenia usług	228
2.1.2. Parametry służące obliczeniu rekompensaty	229
2.1.3. Obliczanie rekompensaty	230
2.1.4. Wybór przedsiębiorcy	231
2.2. Naruszenie konkurencji i wpływ na wymianę handlową	234
3. Dopuszczalność udzielania pomocy państwa w formie rekompensaty	235
3.1. Podejście Komisji Europejskiej	236
3.2. Warunki dopuszczalności udzielania pomocy na podstawie Rozporządzenia 1370/2007	238
3.2.1. Treść umowy	239
3.2.2. Udzielanie zamówień prowadzących do zawarcia umowy	240
3.2.2.1. Procedura przewidziana w Dyrektywach 2004/17 i 2004/18	240
3.2.2.2. Procedura przewidziana w Rozporządzeniu 1370/2007	241

3.2.3. Rekompensata	243
3.2.4. Sprawozdawczość	243
3.2.5. Przepisy przejściowe	244
3.2.6. Zgodność z Traktatem	244
4. Wnioski	245
Rozdział X. Co ma pływać dzięki państwu nie utonie...? O pomocy państwa w transporcie morskim (Małgorzata Anna Nesterowicz)	247
1. Wstęp	247
2. Żegluga morska	248
2.1. Uwagi wstępne	248
2.2. Pomoc dla żeglugi – uregulowania sektorowe	252
2.2.1. Pierwsze Wytyczne	252
2.2.2. Obowiązujące Wytyczne Komisji w sprawie pomocy państwa dla transportu morskiego (2004)	253
2.2.2.1. Środki fiskalne i socjalne zmierzające do poprawy konkurencyjności	255
2.2.2.2. Pomoc inwestycyjna	260
2.2.2.3. Pomoc regionalna	261
2.2.2.4. Pomoc na restrukturyzację	261
2.2.2.5. Pomoc na szkolenia marynarzy i oficerów	264
2.2.2.6. Pomoc dla transportu bliskiego zasięgu	265
2.2.2.7. Pomoc z tytułu wykonywania usług publicznych	267
3. Wnioski	273
Rozdział XI. Telewizja bez granic? Finansowanie misji publicznej radia i telewizji w prawie wspólnotowym (Agnieszka Montoya-Iwańczuk)	277
1. Wstęp	277
1.1. Rys historyczny	277
1.2. Dlaczego abonament telewizyjny jest pomocą publiczną?	282
1.3. Dlaczego <i>Altmark</i> nie ma zastosowania?	285
1.4. Dlaczego usługi telewizyjne nie mieszczą się w pojęciu kultury?	287
2. Ocena zgodności pomocy państwa w sektorze radiowo-telewizyjnym	288
2.1. Uwagi ogólne	288
2.2. Definicja misji publicznej	289
2.2.1. Granice swobody państw członkowskich	289
2.2.2. Precyzja i jasność definicji	294
2.2.3. Przykłady definicji usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym nadawców publicznych	295
2.2.3.1. Działalność programowa	295
2.2.3.2. Pozaprogramowe dziedziny działalności nadawców publicznych	297
2.2.3.3. Usługi w nowych mediach	299
2.2.3.4. Inna działalność nadawców publicznych	299

2.2.4. Działalność komercyjna i oczywisty błąd definicji	300
2.2.5. Usługi powszechnego <i>versus</i> indywidualnego dostępu (<i>on-demand</i>)	302
2.2.6. Uprzednie powierzenie misji publicznej	303
2.2.7. Czasowe ograniczenie misji publicznej	303
2.3. Powierzenie misji i nadzór	304
2.3.1. Powierzenie misji	304
2.3.2. Uprzednie powierzenie misji (tzw. procedura <i>ex ante</i>)	305
2.3.3. Nadzór	307
2.4. Kryterium proporcjonalności	308
2.4.1. Uwagi wstępne	308
2.4.2. Jasność i precyzja misji publicznej	311
2.4.3. Wybór systemu finansowania	311
2.4.4. Rozdział rachunkowości	312
2.4.5. Alokacja przychodów i wydatków	314
2.4.6. Obliczanie kompensacji oraz nadmiernej kompensacji	316
2.4.7. Nadwyżka rekompensaty	318
2.4.8. Zachowanie zgodne z regułami gospodarki rynkowej	320
2.4.8.1. Uwagi wstępne	320
2.4.8.2. Zaniżanie cen usług i produktów	321
2.4.8.3. Stosunki z komercyjnymi spółkami-córkami	323
2.4.8.4. Inne przykłady (nie)konkurencyjnych zachowań	324
3. Uwagi końcowe	325
Rozdział XII. Co cesarskie cesarzowi... Zwrot pomocy państwa (<i>Marek Koška</i>)	329
1. Wstęp	329
1.1. Zarys rozwoju zasad dotyczących windykacji pomocy państwa	330
1.2. Zasady	331
1.3. Istota obowiązku zwrotu pomocy	332
1.4. Wyjątki od obowiązku zwrotu pomocy	333
1.4.1. Ochrona uzasadnionych oczekiwań i ochrona pewności prawnej	334
1.4.2. Przedawnienie	334
1.4.3. „Absolutna niemożliwość”	335
2. Rola Komisji i organów przyznających pomoc w państwach członkowskich	335
2.1. Rola Komisji Europejskiej	336
2.2. Rola organów krajowych	339
3. Rola sądów	341
3.1. Rola sądów wspólnotowych	342
3.2. Rola sądów krajowych	344

3.2.1. Uprawnienia sądów krajowych w przypadku niedopełnienia obowiązku notyfikacji	344
3.2.2. Uprawnienia sądów krajowych w przypadku decyzji Komisji orzekającej o zwrocie pomocy państwa	346
4. Szczegółowe zagadnienia	349
4.1. Beneficjenci w upadłości/niewypłacalni beneficjenci	349
4.2. Problematyka związana z wykładnią w sprawie „Deggendorf”	352
5. Konkluzje i statystyki	353
Indeks rzeczowy	357